

Yeni Kıbrıs Derneği'nin 40. Kuruluş Yıldönümü Takis Hacıdimitriu 04/04/2015

Yeni Kıbrıs Derneği'nin kuruluşundan 40 yıl sonra, derneğin hangi koşullarda kurulup idame edildiğini anlamak için o günlere dönmek gerekir: Her şeyin çökmekte olduğu bir andı. Darbeye ve işgale, yönetim ideolojisi ile birlikte onu temsil edenler de dahil olmak üzere tüm sistemin başarısızlığı eşlik ediyordu.

Eşi benzeri olmayan bu krizin en uç noktasına vardığımızda aşılması mümkün olmayan bir açmazla karşı karşıya kaldık ve korku içinde bu manzaraya bakakaldık. Ufukta ne bir çözüm ihtimali görülüyordu ne de geçmişe dönmek mümkündü. Eski sloganlar felâket getirmişti, yeni durumun da üstesinden gelinmiyordu. Artık kendimizi aşmamız gerekiyordu. Durumun üstesinden gelmek için yeni metotlar bulmamız ve şimdiye kadar denenmemiş yollar keşfetmemiz gerekiyordu. Tam da o günlerde kendine has mesajlarıyla Yeni Kıbrıs Derneği (YKD) ortaya çıktı.

İlk bildirisinde YKD şöyle diyordu: “Mutluyuz, dürüstüz, hoşgörölüyüz ve özgürlükçüyüz. Rahat ve tasasız bir hayat sürdürüyorduk ve susuyorduk. Şimdi suskunluğumuzun cezasını ödüyoruz. Düşüncelerimizi ve vicdanımızı yoklamamız, ve çoğunlukta olan bizler, darbe ile işgal arasında geçen yedi günün kalk çağrısını değerlendirmemiz gerekiyor.”

İlk mesaj uyandırma mesajıydı. İyi de, gözlerimizi neye bakmak için açacaktık?

Yalanlara, anavatanın talan edilmesine, devletin sömürülmesine, sürekli atılan milli sloganlara, durmadan milli davadan söz edilmesine, düzmece Helen tapınmasına.

Ellerinde Yunan bayrakları ağızlarında marşlar ve milli sloganlar ile Yunan subayları, cumhurbaşkanlığını bombalar ve sivilleri katlederken bakış açıları ve hayaller çöküyor; ruhsal ve ideolojik güvenliğimiz sarsılıyordu. Türk istilâsı da işgal ve öldürmelerle, ve insanları yerlerinden yurtlarından kovarak insanlık dramını tamamlamış oluyordu. 1974 yılının Temmuz ayı, Kıbrıs tarihini 1974'ten önce ve 1974'ten sonra olarak iki döneme bölen andır. Tıpkı insanlık tarihinde var olan İsa'dan önceki ve İsa'dan sonraki çağlar gibi.

Bu karmaşık ve kaos ortamı içinde, yaşama karşı güvenimizi yitirdiğimiz ve hiç kuşku duymadığımız değerlerimizin sarsıldığı anda YKD ortaya çıktı. Alışlagelmişin dışında fikirleri ve bir programı vardı. Büyük bir sıçrayış yapmıştı.

YKD bize neler söyledi?

Bize dedi ki bu topraklar üzerinde yaşayan herkes Kıbrıslıdır, Herkesin kendine özgü kültürel ve dinsel özellikleri olan ama ortak çıkarlar, ortak deneyimler ve gelenekler bize Kıbrıslı bir kimlik kazandırmaktadır. Tüm Kıbrıslı Rumlar, Kıbrıslı Türkler, Maronitler, Ermeniler ve Latinler ortak anavatan olan Kıbrıs'ın kültürel ve siyasal mirasçılarıyız.

YKD dedi ki Kıbrıs sorunu, kendini haklı çıkarmak için tek taraflı eylemlere girişen ve güç kullanarak isteklerini karşı tarafa kabul ettiren ulusal bir sorun değildir. Ve YKD bize dedi ki, Kıbrıs'ın sorunu politik bir sorundur. Bunun çözümü için de, her şeyden önce, tüm tarafların ve özellikle de iki büyük toplum olan Kıbrıslı Rumların ve Kıbrıslı Türklerin işbirliği ve ortaklığı şarttır.

YKD, Kıbrıs ve onun insanları için yeni dayanak noktaları aramıştır. Dedi ki, Kıbrıs'ın sorunu içişlerinin yeniden yapılandırılması meselesidir ve bunun için de toplumun çağdaşlaşması, Kıbrıslı Rumlarla Kıbrıslı Türklerin ortaklığı ve bu iki toplumun bölünmüş bir Kıbrıs için değil birleşmiş bir Kıbrıs için ortaklaşa mücadele edecek ittifaklar oluşturmaları gerekir.

YKD bu soyut teori ile yetinmedi. Teorinin ötesine geçerek pratikte bunun nasıl yapılması gerektiğini de gösterdi.

Aşikâr olanı talep etti. Ta başından itibaren yani 1960'tan başlayarak yapmamız gerekeni istedi: Bir devlet kuralım ve sembollerine saygı gösterelim. Devleti toplumdan ayıralım.

Bir Kıbrıs bayrağımız olduğunu hatırlayalım ve ancak hukukun üstünlüğüne dayanan demokratik bir Kıbrıs devleti oluşturduğumuz zaman daha iyi bir gelecek ümit edebiliriz. Bunun gerçekleştirilebilmesi için bizi ayıran şeyleri bir kenara itmek ve bizi birleştiren her şeyin açığa çıkarılması gerekir.

Ve o zaman aşikâr olanı söyledi: Kıbrıs kurtarma mücadelemiz için Yunan bayrağı ve Yunan milli marşı sancağımız olamaz. Bu davranışlar, Kıbrıslı Rumların ve Kıbrıslı Türklerin ortaklaşa yaşayacakları yeni bir dönemi başlatmaya katkı yapmaz. Kıbrıs'ın bağımsızlık yıldönümlerinin kutlanmasının hükümetin ve halkın hem sorumluluğu hem de yükümlülüğü olduğunu da savundu.

Semboller ve belli anayasal meselelerle yetinmedi, eğitim konusunda da sesini yükseltti. İçi boş milliyetçiliği aşırp kendi ülkesine ve insanlarına yeni örneklerle sevgi aşılması gerekliliğini açık ve seçik bir dile savundu. Yunanistan'ı bilelim ama Kıbrıs'ı da öğrenelim. Eğitim sisteminin Kıbrıs odaklı yeni bir içeriğe ihtiyacı olduğunu ve insanlar arasında ortaklık ve işbirliğinin vurgulanması gerektiğini savundu.

Bize şunu da hatırlattı: Bağımsızlık mücadelesinde ölen kahramanları andığımız gibi Kıbrıs Cumhuriyeti'ni savunan ve bu uğurda öldürülen insanları da anmalıyız. Kavazoğlu ve Mişaulis, ayrıca Kıbrıs Cumhuriyeti'nin ilk şehitleri olan Ayhan Hikmet ve Ahmet Gürkan; Kıbrıs'ın demografik değişiklikleri aleyhinde yazılar yazdığı için daha sonra öldürülen Kutlu Adalı ve son olarak da toplumlar arası çatışmaları önlemek çabalarında öncü olan İhsan Ali bunlar arasında sayılabilir.

Halbuki bütün bunlar uzun bir zamandan beri kurulu olan düzeni altüst etmek demektir. YKD'nin düşüncelerinin hayata geçirilebilmesi için milleti uyutanların, onu kandıranların, bölünmeye yol açanların, demagoji yapanların iktidarı kötüye kullananların tümünün de gitmesi gerekirdi. Provoke edici kaynağı belirsiz zenginlikleriyle ve anavatan edebiyatıyla varlıkları ayan beyan ortada olan köryiyicilerin defedilmeleri gerekirdi. Derin devlet içindeki zorbaların, teroristlerin, tehditkârların ve canilerin etkisizleştirilmesi gerekirdi.

Tarihin yeni baştan yazılması gerekirdi. Sorumlulukların su üstüne çıkarıldığı detaylı bir tarih yazılabilmesi için olaylar belgelere dayandırılmalıdır. Tarih birtakım genelleştirilmiş vecizelerle suçlu tarafların aklanması amacı ile kullanılamaz. Cuntanın eylemleri ve onlarla işbirliği yapan yerli işbirlikçilerin ve EOKA B'nin durumu kaydedilmeliydi. Bazı Yunan ve Kıbrıs egemenlerinin arzuladıkları gibi Türkiye'nin işgali, darbeyi ortadan kaldırmış değil. Tam aksine, işgal, cuntanın ihanetinin ne denli büyük bir suç olduğunu açığa çıkardı.

Yabancılara dayandırılan komplo efsanelerine son verilmesi ve içerdeki safların sorumluluğunun hesabı sorulmalı, yetkililerin ve yöneticilerin suçları açığa çıkarılmalıydı. Mademki ortada bir suç vardır, bunun bir de cezası olmalıydı.

Bu konuyla ilgili olarak kilisenin bizzat kendi sorumluluklarına da göz atmamız gerekirdi.

Ama çeşitli mevkilerde bulunan çete reisleri buna tahammül edemedi ve durumlar giderek çetrefilleşti. Birçok "Helen Filolog", "Helen yazar", Eğitim Bakanlığı'nın bilgileri, "Helen Kıbrıslı Takımı" ve daha birçok gazeteci-yazar gazete ve dergilerde boy gösterdiler. Akıl hocaları değişiklik istemiyordu çünkü böyle bir durumda kendi konumları da sarsılabilirdi. O zaman da var güçleri ile eski düzenin korunması için mücadele ettiler.

Çete reislerinin mesajı şuydu: Milliyetçilik Yeni Kıbrıs Derneği'nin sindirilmesi ve üyelerinin susturulmasını talep eder. Çünkü onlar "Anglosakson" ve "Levanten"dirler. Çünkü onlar geri kalan Helen dünyasından kopmak istiyorlar. Çünkü onlar Kıbrıslı Türklere yakınlaşmak için Helenlikten feragat ettiler. Kıbrıslılığı öne çıkararak kendi milli kimliklerini inkâr ve dejenere ediyorlar. Ve bunları yaparak Helenliğin mücadele ruhuna ket vuruyorlar.

Yeni Kıbrıs Derneği mensuplarınının karanlık isteklerini halka ihbar ettiler; "gayrı milli düşüncelere sahip olduklarını", "milletin açık veya örtülü düşmanları olduklarını", "bir grup Slav-Helen pisliği olduklarını". Daha ileriye de gittiler. Hükümeti göreve davet ederek milli vicdanı dinamitleyenleri kovmasını ve anayurdu inkâr edenler hakkında tedbir almasını istediler.

Yeni Kıbrıs Derneği'ne karşı savaş açanlar sadece yerli çıkarıcı ve rüşvetçiler değildi, bunlara resmi Yunanistan yani Yunan elçiliği de dahildi. Dönemin Kıbrıs'taki Yunan Büyükelçisi Hristos Zaharakis "Çok Gizli – Dikkatle Elleyin" adlı kitabında kendisini YKD'nin ziyaret ettiğini ve derneğin başkanının "hakkında başka herhangi bir bilgi bulunmayan Bartovani adlı bir Maronit" olduğunu yazar. Ve şöyle devam eder: "Bunlar bilerek veya bilmeyerek çeşitli dış çıkarılara hizmet eden tehlikeli hareketlerdir. 'Kıbrıslılık bilinci' yaratmak, Kıbrıslı Türklerle 'kardeşlik' bağları oluşturmak ve sözde 'ortak' anavatanda Kıbrıslıların birlikte yaşamaları gibi iddialı sloganları teşvik ediyorlar." (s. 39)

Yunan ileri gelenleri ile işbirliği içinde Kıbrıs'taki kurulu düzen, Kıbrıslıları Helen kimliğini kaybetme tehlikesinden korumak gerekçesiyle en aşırı milliyetçi politikalar gütmeyi sürdürmüştü ki bunun cunta politikasından bir farkı yoktu.

Kendileri de hizmet ettikleri kurumlar da cehalet ve çarpıtma içinde varlıklarını sürdürdüler. Helen bir büyük burjuva çocuğu olan ve milliyetçi bir aileden gelen Andrea Murtuvani'yi Bartovani olarak isimlendirdiler ve o onu "hakkında fazla bilgi olmayan" biri olarak yaftaladılar. Üstüne üstlük onu Helenlerin aleyhinde komploları olan bir Maronit olarak vaftiz ettiler.

Kıbrıslı Rumların, Kıbrıslı Türklerin, Maronitlerin, Latinlerin ve Ermenilerin Kıbrıs'ı ortak anavatan olarak benimsemeleri ve bunların doğup büyüdüğü toprakları sevmelerini okumak ve duymak Yunan büyükelçisi için doğal ve kabul edilebilir şeyler değildi.

Çamur atma ve yalanlar, demagoji ve yanıltmalar gibi denenmiş metotlar, bu metotların ustaları tarafından yeniden gündeme sokuldu. YKD'yi etkisiz kılmak ve sesini kısma için yalanlar ve tehditlerle yeni bir terörizm ortamı oluşturdular. Öyle bir atmosfer oluşturdular ki YKD adını ağza almak bile ihanet sayılır oldu, Kamu Hizmetlerinde varlıkları, çalışmaları hatta atanmaları, kabul edilemezdi. Dernekle bir ilişkisi olmamasına rağmen Yeni Kıbrıslı olarak yaftalanan insanlar, kendilerini aklamak için mahkemelere koşuştular.

YKD üyeleri olan bitene karşı pasif gözlemci olarak kalmadılar. Hakarete uğradıkları gerekçesiyle mahkemeye başvurdular ve açtıkları davaların tümünü de kazandılar. Ne var ki çete reisleri, hukuk ve mantığı kale almıyorlardı. Mevkilerinin ve ellerinde bulundurdukları gücün kendilerine müsâade ettiği oranda küstahlıklarını sürdürdüler. Yaptıkları tek şey, yasaların ağına yakalanmamak için hakaret terminolojisini değiştirmektir.

Yeni Kıbrıs derneği, kırk yıl sonra buradadır ve kendi mücadelesini sürdürmeye devam ediyor.

Üç önemli noktaya parmak basmak istiyorum:

Birincisi: Tezleriyle başlattığı tartışma, tarihi değere sahiptir; şimdi de gelecekte de. Uğradığı bütün saldırılara rağmen kırk yıldan beridir tartışmaların odak noktasında kalmayı başarmıştır. Önerileriyle şekillenecek olan gelişmelerin gündemini belirlemiştir. YKD'nin yaptığı en önemli katkı, yöntem, ifade ve bahanesiz konumlanma idi. YKD insanları seferber etti, politik ve sanat alanlarında öncülük yaptı, yazdı, sesini yükseltti, hiç çekinmeden ve cesaretle mücadele etti, ve bu sayede birçok insanı ikna etti. Öyle ki bugün birçok insan buldukları mevkilerde benzer savları savunuyorlar.

İkincisi: Yeni Kıbrıs Derneği burdadır, varlığını sürdürüyor, doğruları ve yanlışlarıyla ortaya eserler koyuyor ve yaratıyor, ümit kapıları açıyor, halbuki ona saldıranlar ortadan kayboldular, yok oldular, unutuldu. Derneğe hakaret edenler, hakaretleri ile baş başa kaldılar, ve onun ayıbını taşıyorlar. Özgürce düşünme cesaretini gösteren ve halk arasında öncü ve inandırıcı kalmayı başaran YKD'ye hiçbir leke yapışmamıştır.

Üçüncüsü: YKD kadar çok hakaretlerle bezenmiş başka bir hareket tanımıyorum. Ola ki bu hakaret yarışında Yunanistan'da Demokrasiyi Restore Etme Komisyonu onunla başa baş olabilir. Birileri hakaret ve iftiraldan oluşan en zengin koleksiyonlardan birini oluşturabilir diye tahmin ediyorum. Bu da derneğin başarısını sergilemektedir. İncil bunu şöyle tasdik eder:

- Yazıklar olsun onlara ki, kendilerinden hiçbir zaman şüphe edilmemiştir
Çünkü denecek ki, öteki insanlar gibi sürüye katılmışlardır.
- Yazıklar olsun onlara ki, zulme uğramamışlardır
Çünkü denecek ki, hiçbir zaman savaşmamışlardır, gölgeleriyle bile.
- Yazıklar olsun onlara ki, ölümlle cezalandırılmamışlardır
Çünkü denecek ki, yaşam vergisini tam olarak ödememişlerdir.

Sonuç: Kritik anlarda hangi mevkide bulunduğun önemli değil, ama o sırada neler söylediğin, duruşun neydi, hangi sorumlulukları üstlendiğin önemlidir. Hata yapmış olmanın veya söylediklerindedir tutam abartı olması önemli değil. Önemli olan ötekileri suskun kalmışlarken senin cesaretle ve açıklıkla konuşmuş olup olmamandır. YKD üyeleri bugün durup gurur ve onurla kendi davranışlarını savunabilirler. Halbuki onları suçlayanlardan bazıları hapistedirler; ötekilerinin çoğunluğu da iflâs etmiş küçük politikacılarıdır.

YKD'liler tarih önünde tatmin edilmişlik duygusu ile durabilirler çünkü yürüttükleri mücadelede yalnız değildirler. Onların düşüncelerine benzer düşüncelere sahip olan insanların sayısı artık az değildir. Ve işin can alıcı noktası da şudur: Tarihi gidişat gösteriyor ki Kıbrıs sorununun çözümü, YKD'nin işaret etmiş olduğu doğrultuda çözülebilecektir.